

Mas can Canals Nou

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Martí de Torruella
Emplaçament: Camí de Sant Joan a Sant Martí, km 1.

Coordenades:

Latitud: 41.76069
Longitud: 1.78877
UTM Est (X): 399313
UTM Nord (Y): 4623915

Classificació

Número de fitxa: 08218-17
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Barroc Contemporani Historicista Popular
Segle: XVIII
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Segons els actuals propietaris la casa no ha patit cap reforma estructural des de què la van adquirir l'any 1947, conservant bigues i dependències. Només el pati amb els horts i corts ha estat convertit en jardí i ha estat substituïda la primitiva porta d'entrada per l'actual portal adovellat. També van ser enderrocades sis tines de planta quadrada del conjunt que es trobaven en mal estat.
Protecció: Inexistent
Observacions protecció: Ref. Cadastral: 0010052 00CG92D 0001 QJ
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 005A09000
Autor de la fitxa: Arqueociència S.C.SL. (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa: dl., 08/01/2001 - 01:00

Descripció

El conjunt arquitectònic de Can Canals Nou és format per la casa de Can Canals pròpiament dita, l'antiga casa dels masovers adossada al cantó nord i ara convertida en pisos de lloguer, alguns coberts construïts modernament als voltants i un conjunt de quatre tines de planta circular ubicades a uns metres de la façana principal de migdia. La masia és de planta quadrangular amb coberta a doble vessant. Esta formada per planta baixa i pis principal adequats com a habitatges; i segon pis sota teulada. La façana principal és orientada a migdia era formada originalment per un gran portal d'entrada arquivat amb llinda, però degut al seu mal estat va ser substituït al 1947 pels actuals propietaris per una gran arcada adovellada que es pot apreciar actualment. Una de les dovelles d'aquesta arcada té gravada la data de 1715 que es correspon a la data d'un antic document referent al mas que els actuals propietaris van trobar i van prendre com a significativa. La casa queda tancada a ponent per un pati emmurallat que tancava antigament horts i corts i està adequat actualment com a zona de jardins i dóna accés a la porta de ponent de la masia. La casa conserva un celler soterrat i una de les tres grans tines de què constava. La superfície aproximada de la casa és de 500 m². El parament de construcció és fet amb pedra i a algunes parts com la façana de llevant amb tovots. Totes les parets exteriors de la casa es troben arrebossades des d'antic. Al cantó nord de la casa es troba adossada l'antiga casa dels masovers i que va ser convertida al seu dia en pisos pels obrers de la fàbrica propera de Can Canals i recentment en vivendes de lloguer. Tot el conjunt -masia i antiga casa de masovers- sembla integrat en un sol bloc. Completen el conjunt quatre tines de planta circular. La casa conserva al seu interior una capella privada dedicada al Sagrat Cor. L'origen de la capella es remunta a la família Margarit a mitjans del segle XIX. Aquesta capella va ser cremada durant la Guerra Civil (1936-1939) conservant de l'original només els paviments dissenyats per Gaudí, que són molt semblants als de la casa Batlló de Barcelona. Després de la destrossa de la guerra, la família Rojas va preocupar-se per refer-la encarregant un nou altar a un tallista de Callús anomenat Morera. La decoració i els daurats van anar a càrrec del Sr. Pons, daurador de Vic. L'altar imita l'estil barroc i es troba presidit per la figura del Sagrat Cor de Jesús, acompanyat a banda i banda per les figures de Sant Josep i la Mare de Déu del Carme. A ambdós costats de la capella es troben Sant Isidre i Sant Antoni. En tots els casos es tracta d'imatgeria d'Olot. La capella es troba actualment habilitada per fer cerimònies religioses i és utilitzada de forma privada pels propietaris de la casa.

Observacions:

Els actuals propietaris no tenen referència de cap fons fotogràfic ni cap arxiu documental referent a la casa. La casa conserva dins les seves propietats dues barraques de vinya de planta quadrada.

Història

Conegut com Can Canals Nou, aquest mas es troba documentat des del segle XVI. Al segle XVIII el mas formava part de les propietats del mas Canals de Montesquiú o Canals Vell. A finals del segle XIX (1890-91) comptava amb 12 rabassaires i una extensió de 22 hectàrees plantades de vinya l'herència de les quals les formen un conjunt de tines ubicades al costat del mas (AA.DD, 1984). No es coneix el nom dels primitius propietaris ni com Can Canals Nou va esdevenir una propietat independent de Can Canals Vell. Segons la informació facilitada per l'actual propietari: Josep Rojas i Miró, la casa va pertànyer a la família Margarit almenys durant

la primera meitat del segle XX. Aquesta família va abandonar el cultiu directe de la terra limitant-se a viure de les rendes que els proporcionava el lloguer del molí convertit en fàbrica tèxtil - fàbrica de Can Canals- per la família Gomis, dels pisos dels obrers construïts a l'antiga casa dels masovers el 1922 i de les rendes dels parcers. El 1947 la propietat formada pel mas i 70 ha. de terra va ser adquirida pel Sr. Josep Rojas i Bonvehí, romanent avui dia en mans del seu fill Josep Rojas i Miró. El 1947 quan la propietat va ser adquirida encara hi havia els antics pisos dels obrers construïts a l'antiga casa dels masovers on hi van viure dues persones fins el 1962 en què van quedar abandonats. Actualment la casa s'utilitza com a habitatge particular de la família Rojas. Els pisos de l'antiga casa dels masovers van ser condicionats i convertits en sis habitatges que es troben actualment ocupats. Les quatre tines circulars que formen part del conjunt de la casa també han estat recuperades pels actuals propietaris, essent enderrocades les sis de planta quadrada, degut al seu mal estat de conservació.

Bibliografia

AA.DD.(1984), Recopilació de la història del municipi de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. COMAS I CLOSAS F.(1988), Sant Joan de Vilatorrada. Història del Bages. Vol II. Ed. Parcir. Manresa. Pàgs.379-402

